

Examenul de bacalaureat național 2017

Proba E. c)

Istorie

Varianta 10

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÊTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „ 1877. április 14-én, Károly (Carol) elnökölte a Koronatanács egy gyűlését [...]. A helyzet konkrétumai világosak voltak a résztvevők többségének, és elfogadták az egyezményt Oroszországgal (Rusia). M. Kogălniceanu, aki külügyminiszter lett [...], aláírta az egyezményt. [...] Április 24-én Oroszország hadat üzent Törökországnak (Turcia), és ugyanazon a napon, csapatai elkezdtek átlépni a Prutot Moldova (Moldova) felé. A román kormány azonban azonnal tiltakozott, mivel a Szenátus és a Képviselőház nem hagyta jóvá az egyezményt. Hevesen tiltakozott ugyanakkor az orosz katonai parancsnokok által a román nép felé intézett nyilatkozatok kiadása ellen, mivel ezeket a szuverenitás megsértéseként értékelte. [...]

A közvélemény és a Képviselőház tagjai követelték, hogy a kormány azonnal kiáltsa ki a függetlenséget. [...] Május 21-én M. Kogălniceanu azt nyilatkozta, hogy a Képviselőház és a Szenátus szavazata [...] az Oroszországgal kötött egyezmény mellett, automatikusan elszakította a Románia és az Oszmán Birodalom között lévő utolsó kötelékeket is, és így a románok egy független nemzet. A Képviselőház azonnal reagált, elfogadott egy indítványt, amelyben tudomásul vette az ország «teljes függetlenségét». Ugyanazon a napon a Szenátus is hasonlóképpen járt el. Azonban a román kezdeményezés nem nyerte el a nagyhatalmak rokonszenvét. Ezek elítélték a lépést, mint az érvényben lévő szerződések megsértését és az amúgy is oly veszélyes helyzet további bonyolítását.” (K. Hitchins, *România 1866-1947*)

B. „Oroszország egyedül akart hasznot húzni a győzelemből, így 1878 februárjában San Stefanóban különbékét kötött az oszmánokkal [...]. A nagyhatalmak, főként Anglia és Ausztria-Magyarország (Austro-Ungaria) tiltakoztak, ezért egy új békét kötöttek Berlinben, amelynek következtében az egyensúly részben helyreállt [...]: Anglia megkapta Ciprus szigetét, Ausztria-Magyarország átvette Bosznia és Hercegovina igazgatását, a Balkántól északra fekvő Bulgária az Oszmán Birodalom fennhatósága alatt álló autonóm tartomány lett, Oroszország területeket kapott a Kaukázusban (Caucaz) és a Fekete-tengernél (Marea Neagră). Ugyanakkor elismerték Románia, Szerbia és Montenegró függetlenségét. Romániának azonban nem csak a megelégedettségre volt oka. [...] Az országot nem ismerték el mint együtt harcoló felet, és Oroszország, aki vállalta Románia területi épségének megvédését, újra elfoglalta a Dél-Besszarábiában (sudul Basarabiei) lévő három megyét, amelyek a dunai kijárat miatt voltak fontosak. Ugyanakkor, hogy a nagyhatalmak teljesen elismerjék függetlenségét, Románia a nem keresztény vallású lakóinak is állampolgárságot kellett biztosítson. [...] Mégis, Oroszország javaslatára, a nagyhatalmak elismerték Közép- és Észak-Dobrudzsa (Dobrogea) és a Duna-Delta (Delta Dunării) egyesülését Romániával [...].”

(I. A. Pop, *Istoria românilor*)

A fenti források alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezetek meg a **B** forrás alapján egy államot, amelynek elismerik a függetlenségét 1878-ban. **2 pont**
2. Pontosítsatok, az **A** forrás alapján egy információt a külügyminiszterre vonatkozóan. **2 pont**
3. Említsetek meg azt a két nagyhatalmat, amelyre mind az **A**, mind a **B** forrás is vonatkozik. **6 pont**
4. Írjátok le a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűjelet, amely azt állítja, hogy a kormány tiltakozott az orosz katonai parancsnokok tevékenységével szemben. **3 pont**
5. Írjátok a vizsgalapra a **B** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (ok, illetve okozat). **7 pont**
6. Mutassatok be a modern román állam megerősítését célzó két intézkedést a XIX. század második feléből, korábbiakat, mint amelyekre a források vonatkoznak. **6 pont**
7. Említsetek meg egy hasonlóságot a román állam nemzetközi kapcsolatokban kifejtett két tevékenységével kapcsolatosan a XX. század elejéről. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„Péter (Petru) [Mușat] külpolitikájának precíz irányvonala volt: szoros szövetség Lengyelországgal (Polonia) és Havasalfölddel (Țara Românească). [...] 1387-ben hűségesküt [...] tett Jagelló Ulászlónak (Vladislav Jagello) [...] elismerve őt hűbérurának és segítséget ígért az ellenségeivel szemben. Természetesen, a maga részéről a lengyel király is köteles volt segíteni Moldva (Moldova) uralkodóját az ellenségekkel szemben. [...] A lengyel fennhatóság elismerése egy óvintézkedés volt Péter részéről. Meggátolt egy északról jövő támadást és ugyanakkor segítséget nyújtott a magyarokkal való konfliktus esetén. [...] A körülmények úgy hozták, hogy erre a segítségre hamarosan szükség lett, de nem katonai formában és nem is úgy, ahogyan ez sejteni lehetett, a lengyelek részéről a moldvaiaknak, hanem [...] fordítva. 1388-ban [...] Lengyelország királya kérte Pétert, hogy adjon kölcsön 4000 ezüstrubelt [...]. Péter [...] csak 3000-et adott neki. Cserében kapott egy iratot, amely pontosította, hogy az összeget három éven belül visszaadják, kezességként Halics (Halici) tartománya szolgált – amelyet [...] Pocuția néven ismertek – és amelyet Moldva uralkodójának joga volt elfoglalni, amennyiben nem fizették vissza a kölcsönt. [...]

Péter közvetítette a kortárs havasalföldi uralkodó, Öreg Mircea (Mircea cel Bătrân) és a lengyelek közötti közeledést is. Az egyik ok, ami arra készítette Moldva uralkodóját, hogy szoros kapcsolatba lépjen Jagelló Ulászlóval, a magyar támadás megelőzése volt, vagy – amennyiben ez bekövetkezne – segítség a visszaverésére, mindez teljesen talált Mircea esetében is. Őt is megtámadhatták északról a magyarok. [...] És számára a veszély még nagyobb volt, hiszen hozzáadódhatott még egy [...] török támadás is, mivel ők ekkor érték el a Duna vonalát. Éppen ezért Mircea szövetségeseket keres és a [...] lengyelekben találja meg. 1389. december 10-én, néhány hónappal azután, hogy a balkáni keresztények veszítettek Rigómezőnél (Câmpia Mierlei) a törökökkel szemben, Mircea követei [...] Varsótól délre, Radomnál szövetségi szerződést kötöttek Jagelló Ulászlóval. [...] 1390. március 17-én [...] a szerződés feltételeit részletezik. Ezúttal előírják, hogy Lengyelország királya nem indít háborút Magyarország (Ungaria) ellen anélkül, hogy értesítené Mirceát és fejedelmi tanácsát az okokról, ezen kitélt előzetesen a lengyel tanács is jóváhagyta. Ugyanakkor, amennyiben béke kötődne Magyarország királya, Zsigmond (Sigismund) és Mircea között, ezt el kell fogadnia és megerősítenie Ulászlónak is. Ha bármely más új tag csatlakozna a szövetséghez, be kell tartania a szerződés előírásait.”

(C. C. Giurescu, *Istoria Românilor*)

A forrás alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg a forrásban említett csatát. **2 pont**
2. Pontosítsátok a századot, amelyre az adott forrás vonatkozik. **2 pont**
3. Említsétek meg a forrásban megnevezett havasalföldi uralkodót és a lengyelekkel kötött szövetségének egy okát. **6 pont**
4. Említsetek meg két információt az 1390-es Havasalföld és Lengyelország között kötött szerződés előírásaival kapcsolatosan, az adott forrásból kiindulva. **6 pont**
5. Alkossatok, az adott forrásból kiindulva, egy véleményt Mușat Péter hűségesküjével kapcsolatosan, és támasszátok alá a fenti forrásból vett két információval. **10 pont**
6. Érveljetez egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, mely szerint a románok részt vettek a XV. század második felének diplomáciai tevékenységében. (Pontozódik a megfelelő történelmi tény bemutatása valamint az ok-okozatosságot és a következtetést kifejező szavak használata.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjatok egy megközelítőleg két oldalas esszét a sztálinizmus és nemzeti kommunizmus Romániában (România) témában, figyelembe véve a következőket:

- nevezzetek meg két eseményt a sztálinizmus időszakából Romániában, és pontosítsátok az egyiknek egy jellemzőjét;
- mutassatok be egy történelmi tényről Románia nemzetközi kapcsolatokban való magatartásával kapcsolatosan a sztálinizmus időszakában;
- nevezzetek meg két eseményt Romániából, a nemzeti kommunista rendszer korszakából;
- fogalmazzatok meg egy véleményt Románia külpolitikájáról a nemzeti kommunizmus korszakában, és támasszátok ezt alá egy történelmi érveléssel.

Figyelem! Pontozódik a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatosságot és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása is.